

ség szempontjából tökéletes sorrendet alkotnak és ami módszeres szempontból renkívül fontos: nincs bennük erőszakolt nevelői vonatkozás és az anyag kiválasztás tekintettel van a tárgyi koncentrációra is.

A felvett anyag bő választékot és csendes foglalkozási anyagot ad. Írásmintái kitűnőek, nyomdatechnikája megfelelő.

Mindamellet, hogy a könyv feltétlenül érték, nem hallgathatók el bizonyos ellenvetések sem.

Vita tárgyát képezte a szótagolás korai elhagyása. Ezt azonban az említett módszeres lépés közbeiktatása és a gyakorlat teljesen megdöntötte. Egyesek szerint a szövegben lévő (beleolvasandó) képek az olvasást megnehezítik. Kísérletek viszont igazolták, hogy ezen keresztül a gyermek hamarabb jut a szókép és a tárgy (fogalom) azonosságának érzékeléséhez. Kicsinyeskedve sorolhatnánk fel egypár véletlen technikai elírást, nyomdahibát is. Ez azonban teljesen felesleges, mert újabb kiadások már részint ki is igazították, s különben sem lényegbevágók.

Összegezve az elmondottakat, a Gyermekevilág mérföldkő lett a népoktatás terén. Igazolják mindazok, kik tanítottak belőle. Új, de nem radikális, régi, de nem maradi; összegezi minden módszer, felfogás előnyeit, teljesen a mai, modern elvek magaslátán áll, s mindamellet jellegzetesen magyar.

Ez minden, amit gyakorlati bírálatul megemlíthettem a V. K. M. által kiadott egyetlen vidéki zsinórirásos abc-s könyvről.

Szvétek Sándor.

Békés vármegye Népművelési Bizottsága, Tantó József vármegyei népművelési titkár szerkesztésében, III. évkönyvét jelentette meg „Viharsarok napsütésben“ címen. A mű nemcsak Békés vármegye népművelési tevékenységét tünteti fel. A műben foglalt cikkek „A parasztság lélektana“; „A magyar falu lelki, szellemi és erkölcsi arca“; „A magyar falu kívánsága“; „A falukutatás szerepe a népművelésben“; „A magyar népművelés története, szervezete, célkitűzései“; „A közigazgatás a népművelés szolgálatában“; „A szabadidő mozgalom története külföldön és hazánkban“; „Népművelés, szabadidő mozgalom, társadalomszervezés“; „Népművelés és szociálpolitika“; „Miről beszéljünk a népművelési előadásokon“; „Népművelés és az irredentizmus“; „Magyar dal a népművelés szolgálatában“; „Könyvtárak a népművelés szolgálatában“; „Tanító múzeum“; „Háziiparunk a népművelés szolgálatában“; A műkedvelő színjátszás feladatai“; „Új magyar szellemiség felé“; „A magyar iskolán kívüli népművelés (nemzetnevelés) summája“ gazdag, értékes tartalommal igazolják azt, hogy az iskolán kívüli népművelés ma már nem ötletszerű tevékenység, hanem céltudatos, állandó, folyamatos tevékenység az egységes nemzetnevelés keretében. A felsorolt értekezések örvendetesen gazdagítják népművelési irodalmunkat. Elismerésre méltó a szerkesztő mély ügyszeretete, amellyel ezeknek az értekezéseknek megjelenését elősegítette s elősegítette a népművelők lelkes táborának az önképzés lehetőségét.

A műben megjelent cikkek egyben kifejezésre juttatják a népművelés nagy szerepét az egységes nemzetnevelésben s ezt a sok munkaterületet, ahová a népművelésnek ma már el kell érnie. Egyben pedig megerősítik a népművelési törvény megalkotásának szükségességét, hogy ezt a nemzetszervező, nemzetmentő munkát végre megszabadítsuk a bizonytalanságtól és a sok gátló körülménytől.

A mű második része, a hivatalos rész Békés vármegye népművelési tevékenységét tükrözi vissza. Szemléltető grafikonokkal mutatja be a vármegye 18 évi áldásos munkásságát. A részleteket az egyes táblázatok tüntetik fel. Különösen érdekes a népművelési előadóról készített táblázat, amely tükörképben adja Békés vár-

megeye értelmiségének egyre fokozódó munkavállalási készségét és bekapcsolódását a nemzetvédelmi munkába. Az új idők szavát megérti Békés vármegye értelmisége! Amíg az 1921—22. évi népművelési évadban 16 előadó volt a vármegyében, az 1938—39. népművelési évadban már 1300 lelkes ember vett részt, a szolgáltni akarás tudatával és ez az élnitudás többletével a magyarság szolgálatában. A népművelési munkából — a legutóbbi évben is a legnagyobb részt — tanítók (462), a tanítónők (136), a tanárok és tanárnők (156) vállalták. Utánuk következnek a lelkészek (84 protestáns, 79 katolikus) és az emberorvosok (75). A többi számok az egyéb foglalkozású előadókat foglalják magukban. Munkájuk nem máról-holnapra érleli meg gyümölcsét, de a magyar jövő névtelen harcosai lelkesedésének hatásai már is jelentkeznek. Munkájuk és a munkásságukról beszámoló mű biztató ígéret a magyar jövő részére.

Kár, hogy a többi törvényhatóságok Népművelési Bizottságai nem adnak ki hasonló beszámolókat annak bizonyosságul, hogy a népművelési titkárok vezetése alatt mily fontos és értékes munkát végez a magyar értelmiség. A népművelési törvény megalkotása ezen a hiányon is segít majd.

H. J.

VEGYES

A pozsonyi magyar gimnázium elmúlt munkáéve.

A felszabadulásunk előtti utolsó esztendőben nekünk, felvidéki pedagógusoknak sokatígérő kapcsolatot sikerült teremtenünk a szegedi nevelői körökkel s kész volt a terv, hogy egymás munkáját a jövőben állandóan figyelemmel kísérjük. A szerencsés történeti fejlődés a határt megszüntette közöttünk, de a kezdeményezés éppen minket kötelez, akiknek olyan lelkesítő érzés volt annak idején a szegediekkel való kapcsolat.

A mai Szlovákiában egyetlen magyar gimnázium van, a pozsonyi; ez derék, hősies nevelői munkát végez és megérdemli, hogy életének minden mozzanatára felfigyeljünk. Eddig is állandóan hallhattunk a „Madách-utcai“ fiúkról és leányokról, litografált, de igen színvonalas folyóiratuk, a Pozsony Diák révén, amelyben komoly tanulmányok jelentek meg a magyarság mibenlétéről, a kisebbségben élő magyar fiatalok kötelességeiről s azokról az irodalmi, művészi és tudományos kérdésekről, amelyeknek ismerve őket őtálló szerepükben megerősíti. A második kisebbségi sorba jutott ifjú magyar

lelkek alkotólendületéről tanuskodik az is, hogy az egyik lelkes fiatal tanárnak, Schleicher Lászlónak az elmúlt, elég mostoha körülmények között lefolyt iskolai évben sikerült megteremtenie az Éneklo Ifjúságot, amely ez év májusában a pozsonyi Városi Színházban bontotta ki zászlaját. Hangversenye a magyar élniakarás és törelessen alkotnitudás fényes ünnepe volt. Nyugati klasszikusok, Bartók és Kodály gyűjtéséből vett magyar népdalok voltak műsoron s ennek keretében a Királyfi című dalos népi játékot is előadták. Ez az ünnepi matiné 3000 szlovák korona tiszta bevételét eredményezett a gimnázium Segítőegyesületének.

Az önképzőkör a magyarság válságos, nehéz óráiban mindig önmagára talál s csodálattal olvassuk az említett Pozsonyi Diák lapjain és a gimnázium idei évkönyvében is, hogy a pozsonyi ifjúság köre milyen komoly és gazdag tevékenységet fejtett ki. A legjobban az elmélyedő, őszinte hang örvendeztet meg, amellyel ezek a fiatal magyarok életkérdéseiket felvetik és megtárgyalják. Mátyás király emlékének nyilvános ülésel hódoltak és ez az est is a pozsonyi magyarság bensőséges ünnepe